

Bibelen som historiebog

Ugens vers

"Jeg er Herren din Gud, som førte dig ud af Egypten, af trællehuset" (2 Mos 20,2).

Introduktion

Bibelen er rodfæstet i historien. Bibelsk historie bevæger sig i en lineær retning fra en absolut begyndelse, hvor Guds skabte alt, til et endeligt mål, hvor han vil genoprette jorden ved Jesu genkomst.

Skriftens historiske natur er en af de egenskaber, der adskiller den fra andre religioners hellige bøger. Bibelen forudsætter, at der findes en levende Gud, som personligt handler i historien; den forsøger ikke at bevise hans eksistens. I begyndelsen taler Gud, og liv på jorden skabes (1 Mos 1,1-31). Han kalder Abraham ud fra kaldæernes land. Han befrier sit folk fra Egyptens slaveri. Han skriver De Ti Bud på stentavler med sin egen finger (2 Mos 31,18). Han sender profeter. Han sender dom. Han kalder mennesker til at leve efter hans goddommelige love og frelsesplan og videregive dem til andre folkeslag. Og som det mest afgørende sender han sin søn Jesus Kristus til verden, og opdeler dermed menneskenes historie for altid.

I denne uge skal vi se på nogle af de nøglebegivenheder, der beskrives i Bibelen, og også på nogle af de arkæologiske beviser, som er med til at underbygge historien, som den gengives i Bibelen.

Ugens tekster

- 1 Sam 17
- Es 36,1-3
- Es 37,14-38
- Dan 1
- Dan 5
- Matt 26,57-67
- Hebr 11,1-40

David, Salomo og kongedømmet

Davids og Salomos kongedømme repræsenterer guldalderen i Israels historie. Men hvad nu, hvis David og Salomo ikke eksisterede, som nogle påstår? Hvad nu, hvis deres rige ikke var så omfattende, som Bibelen beskriver, som nogle også påstår? Uden David ville der ikke være et Jerusalem, nationens hovedstad (2 Sam 5,6-10). Uden David ville der ikke være noget tempel bygget af hans søn Salomo (1 Kong 8,17-20). Og uden David ville der ikke være nogen fremtidig Messias; for det er gennem Davids slægt, at Messias loves (Jer 23,5-6); Åb 22,16). Israels historie var nødt til at blive helt omskrevet. Men historien, som den fortælles i Bibelen, er lige netop, hvad der giver Israel og menigheden dens enestående rolle og opgave.

1 Sam 17

Hvordan sikrer Gud en afgørende sejr for Israel? Hvem bruges til at vinde denne sejr? Hvor finder den sted?

Læg mærke til den nøjagtige geografiske beskrivelse af frontlinjen i 1 Sam 17,1-3. Udgravningsstedet Khirbet Qeiyafa ligger på en høj nøjagtigt i det område, hvor Israels lejr beskrives i denne tekst. Nylige udgravninger på dette sted har åbenbart en massivt befæstet garnisonsby fra Sauls og Davids tid med udsigt ud over dalen. To samtidige porte blev udgravet. Siden de fleste byer i Israel kun havde en enkelt byport, kan dette fund være med til at identificere stedet som Sha'arajim (1 Sam 17,52), som på hebraisk betyder "to porte".

Hvis det er tilfældet, har vi for første gang identificeret denne bibelske oldtidsby. I 2008 og 2013 fandt man to inskriptioner, som mange mener repræsenterer det ældste skrevne hebraiske, som nogen sinde er fundet. Den anden af disse inskriptioner nævner navnet Eshba'al, det samme navn som en af Sauls sønner havde (1 Krøn 9,39).

Ved udgravninger i den nordlige by Tel Dan fandt man i 1993 en storslået inskription, som var skrevet af kong Hazael af Damaskus, som fortæller om sin sejr over "Israels konge" og kongen af "Davids hus". Det er den samme måde, hvorpå Bibelen beskriver Davids kongehus, og det er et stærkt arkæologisk bevis på, at David var en historisk person, ganske som Bibelen siger.

Til at
tænke over

Hvad ville det betyde for vores tro, hvis kong David ikke har eksisteret, som nogle mennesker påstår?

Esajas, Hizkija og Sankerib

Es 36,1-3;
37,14-38

Howdan befrier Gud sit folk i denne beskrivelse af et massivt assyrisk angreb på Juda?

I 701 f.Kr. gik Sankerib til angreb på Juda. Beretningen findes i Skriften. Den gengives også på flere måder af Sankerib selv. I hans historiske annaler som er blevet fundet i hovedstaden Nineve, praler han: "Jeg har belejret og indtaget seksogfyrre af hans [Hizkijas] befæstede byer og utallige mindre landsbyer i deres omegn." I Sankeribs palads i Nineve fejrede han sejren over den judæiske by Lakish ved at dække væggene i et centralt rum i paladset med relieffer, der beskriver hans belejring og kamp mod byen.

Nylige udgravninger af Lakish har vist resterne af den massive ødelæggelse af byen, efter at den blev brændt ned af Sankerib. Men Jerusalem blev mirakuløst reddet. Sankerib er kun i stand til at prale af følgende: "Med hensyn til judæeren Hizkija lukkede jeg ham inde i byen som en fugl i et bur." Der er ingen beskrivelse af, at han ødelagde Jerusalem, og ingen optegnelse af, at fanger blev taget og ført bort som slaver.

Det er rigtigt, at Jerusalem blev belejret. Men Bibelen fortæller, at belejringen kun varede en enkelt dag; for Herrens engel befriede Jerusalem. Esajas havde forudsagt: "Dette siger Herren om Assyriens konge: Han kommer ikke ind i denne by, skyder end ikke en pil derind, går ikke imod den med skjolde og kaster ikke en vold op omkring den. Ad den vej, han kom, skal han vende tilbage; ind i denne by kommer han ikke, siger Herren. Jeg beskytter denne by og frelser den, for min og min tjener Davids skyld" (Es 37,33-35).

Det er interessant, at kun Lakish bliver beskrevet i den assyriske hovedstad Nineve. Jerusalem findes ikke beskrevet på væggene. Sankerib kunne kun prale af sin sejr over Lakish. Resultatet af styrkeprøven mellem himlens Gud og de assyriske guder ses i befrielsen af Guds folk. Han så Assyriens angreb. Han hørte Hizkijas bøn. Gud griber ind i historien.

Husk, at den Gud, som på mirakuløs vis befriede Israels folk på den tid og det sted, er den samme Gud, som du beder til, har tillid til og stoler på i dag.

Til at
tænke over

Daniel, Nebukadnesar og Babylon

I juli 2007 arbejdede en forsker fra universitet i Wien på et projekt i Det Britiske Museum, da han fandt en tavle fra den babyloniske kong Nebukadnesars tid. På tavlen fandt han navnet "Nebusarsekim", navnet på en babylonisk stormand, som omtales i Jer 39,3. Nebusarsekim er en af mange, både konger og stormænd, som takket være arkæologien er blevet genopdaget fra Daniels og Nebukadnesars tid.

Dan 1 og 5

Daniel valgte i landflygtighed at forblive tro mod Gud. Han tog som helt ung beslutning om at følge Guds principper. Ville Gud mon have kaldt ham som profet, hvis han ikke havde truffet disse valg?

Daniel "satte sig for" (Dan 1,8) at forblive trofast over for Gud både i det, han spiste, og i sit bønneliv. Disse gode vaner, som blev dannet tidligt i hans liv, blev det mønster, der ville give ham styrke gennem hele hans lange liv. Resultatet var en klar tankegang, visdom og forståelse, som kom fra Gud. Det blev anerkendt af Nebukadnesar og Belshassar, så han blev ophøjet til den højeste stilling i riget. Men det er endnu vigtigere, at det førte til kong Nebukadnesars omvendelse (Dan 4,31-34).

Nebukadnesar var søn af Nabopalassar. Sammen opbyggede de en storslået by, hvis lige ikke fandtes i oldtidens verden (Dan 4,27). Byen Babylon var kæmpestor med over 300 templer, et udsøgt palads, og omringet af store dobbelte mure, som var 3,5 og 7 meter tykke. I murene var der indsat otte store porte, som alle var opkaldt efter de vigtigste babyloniske guder. Den mest berømte er Ishtarporten, som blev udgravet af tyskere og genopbygget i Pergamon-museet i Berlin.

I Dan 7,4 beskrives Babylon som en løve med ørnevinger. Processionsgaden, der førte op til Ishtarporten, var beklædt med billeder af 120 løver. Et billede af en kæmpeløve, der angriber et menneske, blev også fundet under udgravningerne, og befinder sig stadigvæk uden for byen. Alt dette bevidner, at løven var et passende symbol på det store Babylon. Bibelsk historie og dens profetiske budskab er blevet bekræftet.

Til at tænke over

Dan 1,8 siger, at Daniel "satte sig for". Hvad betyder det? Er der ting, du bør "sætte dig for" at gøre eller ikke gøre?

Den historiske Jesus

Matt 26,57-67
Joh 11,45-53;
18,29-31

Hvem var Kajfas, og hvilken rolle spillede han i forbindelse med Jesu død? Hvem var Pontius Pilatus, og hvordan blev hans beslutning afgørende for Rådet, så de kunne opnå det, de ville?

Kajfas var ypperstepræst og tog initiativet til komplotet om at slå Jesus ihjel. Hans eksistens bliver også omtalt af Josefus, den jødiske historieskriver, som skrev for romerne. "Han fratog også Josef, som også blev kaldt Kajfas, hans embede som ypperstepræst, og udnævnte Jonatan, søn af Ananus, den tidligere ypperstepræst, til at overtage efter ham" (Josefus, *Complete Works* (Grand Rapids, MI: Kregel Publications, 1969), bog 18, kap. 4, s. 381).

I 1990 blev der fundet en familiegrav syd for Jerusalem, som indeholdt tolv knogleskrin. Mønter og potteskår fra graven dateres til midten af det første århundrede e.Kr. Det mest dekorerede af disse knogleskrin, som indeholdt flere set knogler, indeholder navnet "Josef, søn af Kajfas". Mange forskere mener, at dette var Kajfas' grav og knogleskrin, den Kajfas, som var direkte involveret i Jesu død.

I 1961 fandt man en inskription på en sten i amfiteatret i Cæsarea Maritima, som bar navnet Pontius Pilatus, som var statholder i Judæa under kejser Tiberius.

I begge disse tilfælde er eksistensen af nogle af de vigtigste personer, forbundet med Jesu død, blevet bekræftet af historien.

Verdslige historieskivere fra de første to århundreder taler også om Jesus af Nazaret. Den romerske historieskriver Tacitus skriver om Jesus, hans henrettelse under Pontius Pilatus i Tiberius' regeringstid, og om tidlige kristne i Rom. Plinius den yngre, en Romersk guvernør, skriver i 112-113 e.Kr. til kejser Trajan og spørger, hvordan han skal behandle de kristne. Han beskriver, hvordan de mødes på en bestemt dag, før det bliver lyst, og synger lovsange til Jesus som til en gud.

Disse arkæologiske opdagelser og historiske kilder giver en ekstra, ikke-bibelsk ramme for Jesu eksistens og tilbedelsen af ham inden for de første 50 år efter hans død. Evangelierne er de primære kilder om Jesus, og vi bør studere dem grundigt for at lære mere om Jesus og hans liv.

Hvorfor må vi lære ikke at gøre vores tro afhængig af arkæologiske fund, selv om det er rart at have dem som en støtte for vores tro?

Til at
tænke over

Tro og historie

Vi lever ikke i et vakuum. Vores valg har indflydelse ikke kun på os selv, men også på andre. På samme måde har mange af Guds folk i tidligere tider haft stor indflydelse også på andre menneskers fremtid. I Hebr 11, det kendte tros-kapitel, får vi et resumé over den indflydelse, mange af disse gamle troshelte har haft.

Hebr 11,1-40

Hvad kan vi lære af disse gamle helte ved at studere deres liv?

Enok	Sara	Rahab
Noa	Josef	Samson
Abraham	Moses	

Tro er ikke bare, at man tror på noget eller nogen; det er at handle som svar på en sådan tro. Det er en tro, der viser sig i gerninger. Det er, hvad der tilregnes som retfærdighed. Det er sådanne troshandlinger, som forandrer historien. Alle disse handlinger er afhængige af en tillid til Guds Ord.

Noa handlede i tro, da han byggede arken og stolede på Guds ord frem for erfaring og fornuft. Det havde aldrig regnet, derfor antydede erfaring og fornuft, at en oversvømmelse ikke gav nogen mening. Men Noa adlød Gud, og den menneskelige race overlevede. Abraham, som på det tidspunkt hed Abram, forlod Ur i det sydlige Mesopotamien, som var den mest sofistikerede by i verden på den tid. Han gik, uden at vide, hvor Gud ville lede ham. Men han valgte at handle i overensstemmelse med Guds Ord. Moses valgte at blive en hyrde og at lede Guds folk til det lovede land frem for at blive konge i Egypten, det største verdensrige på den tid. Han stolede på Den Almægtiges stemme, som kaldte på ham ud fra den brændende tornebusk. Rahab besluttede sig for at stole på rapporterne om Guds befrielse, beskyttede de to spioner, og blev en del af Jesu slægts-tavle. Vi ved meget lidt om, hvad vores beslutninger kan komme til at betyde for andre menneskers liv både i vores egen og i fremtidige generationer.

Til at
tænke over

Hvilke vigtige beslutninger ligger foran dig? Hvordan tager du de beslutninger, og hvorfor?

Til videre studium

- Ellen White, *Patriarker og profeter*, "David og Goliath", s. 334-337; *Profeter og konger*, "Den gudfrygtige Ezekias", s. 162-165; "Judas mirakuløse redning", s. 170-177.

"Bibelen er den ældste og den mest omfattende historie, som mennesker ejer. Den er udgået fra den evige sandheds kilde, og en guddommelig hånd har gennem tiderne bevaret dens renhed. Den kaster lys over den fjerne fortid, hvor menneskers gransken forgæves søger at trænge ind. Kun i Guds ord skuer vi den magt, der lagde jordens grundvolde, og som udså himmene. Kun her finder vi en pålidelig beretning om nationers oprindelse. Kun her berettes menneskeslægtens historie uden at være besudlet af menneskeligt hovmod eller menneskers fordom" (Ellen White, *Uddannelse*, s. 175).

"Den, der kender Gud og hans ord, ejer en stabil tro på den hellige skrifs guddommelighed. Han sætter ikke Bibelen på prøve ud fra menneskers videnskabelige ideer. Han tester disse ideer med den ufejlbarlige standard. Han ved, at Guds ord er sandhed, og sandhed kan aldrig modsige sig selv. Det, der i såkaldt menneskelig videnskab modsiger sandheden i Guds åbenbaring, er kun menneskeligt gæsteri.

For den, der virkelig er vis, åbner videnskabelig forskning store områder for tankegang og information" (Ellen White, *Testimonies for the Church*, 8. bd., s. 325).

Spørgsmål til
drøftelse

- 1. Konkretiser spørgsmålet sidst i onsdagsafsnittet. Ja, det er godt, når vi finder arkæologiske beviser, som bekræfter bibelhistorien. Men hvad sker der, når arkæologiske fund bliver fortolket på en måde, som modsiger den bibelske historie? Hvorfor er det vigtigt for os at stole på Guds Ord som Guds ord, uanset hvilke påstande arkæologi eller anden menneskelig videnskab kommer med?**
- 2. Tænk over alle de bibelske profetier, der er gået i opfyldelse i fortiden, og som vi i dag kan se er gået i opfyldelse. Tænk fx over de fleste af rigerne i Dan 2 og 7. Hvordan kan vi lære fra disse profetier, som er blevet opfyldt i historien, at stole på Gud med hensyn til de profetier, der endnu er fremtid?**

